

TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ SZEKCIÓ

BESZÁMOLÓ A TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ SZEKCIÓ MUNKÁJÁRÓL

A szekció település-földrajzi témákra fókuszáló 8 előadása kiválóan illeszkedett egymáshoz, az átfedéseknek köszönhetően így néhány kérdés több nézőpontból is végiggondolhatóvá vált. A falusi és a külterületi vizsgálatokban (TIMÁR J.; BÁCCKAINÉ PRISTYÁK E.; VASÁRUS G. L. előadásai) is szerepet kapott „a város”, például a migráció, a városi gazdaság hatása, a fogyasztók, vagy a szuburbanizáció tanulmányozása révén. Utóbbi (VASÁRUS G. L. előadása) az agglomerációs térszerkezet változásának kérdésein keresztül kapcsolódott a városi szétterülés egy másik előadásban tanulmányozott problémáihoz (BERTALAN L.–JANKÓ F. előadása), továbbá Budapest külső kerületeinek és agglomerációjának lakáspiaci folyamataihoz (SZABÓ B. előadása). A nagyvárosi „köztertermelés” (BOROS L. et al. előadása), valamint a fogyasztás régi és új terei (FABULA SZ. et al. előadása) dzsentrifikációval való összefüggéseinek megértését pedig tovább segítette az új lakások építéséhez kötődő, budapesti és néhány vidéki nagyvárosi dzsentrifikáció kutatását összegző előadás (BERÉNYI B. E.).

Fontosabb azonban, hogy a vizsgált témák kapcsolódásán túl a térfolyamatokban (és nem térformákban) gondolkodás, a leírás helyett az okok keresése is összeköthette az elhangzott előadásokat. Implicit vagy explicit módon (pl. a „tértermelés” elméletének használata) ezekben a településkutatásokban a társadalmi tér koncepciójának alkalmazása került előtérbe. Ez a szekció végeredményben jól bizonyította, hogy a geográfia kiváló eszköz a társadalmi viszonyok jobb megismeréséhez, legyen szó: i) a lakóhelyválasztásban kifejeződő lakossági igényekről (BERÉNYI B. E.); ii) a különböző társadalmi csoportok kapcsolatteremtési lehetőségeiről (BOROS L. et al.), lakásvizonyairól (SZABÓ B.); iii) a fogyasztási szokások és szolgáltatások városon belüli diverzifikációjáról (FABULA SZ. et al.); iv) a korántsem csak a dzsentrifikációhoz, hanem a város–vidék peremzónákhoz (VASÁRUS G. L.) és a falvakhoz is köthető térbeli kizorításról, ebben az állam nagyon is meghatározó szerepéről (TIMÁR J.); v) a koncepciótlan városfejlesztés mellett zajló városi szétterülés negatív társadalmi, környezeti hatásairól (BERTALAN L.–JANKÓ F.); vi) vagy épp az egyházi szervezetek és lakossági önszerveződések „tanyafejlesztő” szerepéről (BÁCCKAINÉ PRISTYÁK E.).

Nyilván nem véletlen, hogy az előadásokat követő gondolatébresztő vitában nem csak a kérdőívezésre és az interjúzásra irányuló – egyébként igen hasznos – módszertani kérdések, javaslatok hangzottak el. Többek problémájaként került elő a nyugati szakirodalom terminológiáinak átvétele, sőt kifejezetten a fordítás gyakori nehézsége, mint azt a „new-built gentrification” előadascím (BERÉNYI B. E.) is jelezte. E sorok írója szerint azonban a diskurzus ilyen irányba fordulása ugyanúgy a Magyarországon művelt településföldrajz (már, ha ezt még célszerű egyáltalán így neveznünk) „professzionizálódását” jelzi, mint a legnagyobb vitát kiváltó kérdés felmerülése. Nevezetesen azzal kapcsolatban csaptak össze a vélemények, hogy vajon LEFEBVRE, H. (1991) tértermelésről szóló elméletének marxista földrajzi szemlélete összhangban állhat-e azzal a kutatói kérdésfeltevéssel, mely reálisnak feltételezi a nagyvárosi közterekhez kapcsolt, diverzifikáció mellett létrejött társadalmi kohézió megvalósulását a neoliberais kapitalizmusban. Ez a vita ugyanis már társadalomelméleti megközelítések szintjén zajlott, s jól kiegészítette annak az előadásnak a gondolatmenetét, amely tudománytanulmányi perspektívából tekintette át a magyarországi funkcionális településföldrajztól a kritikai geográfiaig vezető lehetséges utak egyikét.

Irodalomjegyzék

LEFEBVRE, H. 1991: The production of space. – Blackwell, Oxford, Cambridge.

TIMÁR JUDIT
szekcióelnök